

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 15. veljače 2012

[\[Video\]](#)

Isusova molitva uoči smrti - Luka

Draga braćo i sestre, u našoj školi molitve protekle srijede govorio sam o Isusovoj molitvi na križu preuzetoj iz Psalma 22: "Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?" Sada želim nastaviti razmišljati o Isusovoj molitvi na križu, neposredno prije smrti. Danas ću se zadržati na opisu kojeg susrećemo u Evanđelju svetog Luke. Evanđelist nam je prenio tri Isusove riječi na križu, od kojih su dvije – prva i treća – molitve izrijekom upućene Ocu. Druga je, međutim, sastavljena od obećanja danog takozvanom dobrom razbojniku, raspetom zajedno s njim; odgovarajući, naime, na njegovu zamolbu, Isus ga uvjerava: "Zaista ti kažem: danas ćeš biti sa mnom u raju" (Lk 23, 43). U Lukinom su izvješću tako na sugestivan način isprepletene dvije molitve koje umirući Isus upućuje Ocu i prihvaćanje ponizne prošnje koju mu je uputio raskajani grešnik. Isus zaziva Oca i ujedno sluša molitvu toga čovjeka kojeg se često naziva *latro poenitens*, "raskajani razbojnik". Zadržimo se na te tri Isusove riječi. Prvu izgovara neposredno nakon što je pribijen na križ, dok su vojnici među sobom razdjeljivali njegove haljine kao žalosnu nagradu za njihovu službu. U stanovitom smislu tom se gestom zaključuje proces razapinjanja. Sveti Luka piše: "I kada dođoše na mjesto zvano Lubanja, ondje razapeše njega i te zločince, jednoga zdesna, drugoga slijeva. A Isus je govorio: 'Oče, oprosti im, ne znaju što čine!' I razdijeliše među se haljine njegove bacivši kocke" (23, 33-34). Prva molitva koju Isus upućuje Ocu je molitva zagovora: moli oproštenje za svoje krvnike. Time on osobno provodi u djelo ono što je učio u Govoru na gori kada je rekao: "Nego, velim vama koji slušate: Ljubite svoje neprijatelje, dobro činite svojim mrziteljima" (Lk 6, 27), a onima koji znaju opraštati obećao je: "I bit će vam plaća velika, i bit ćete sinovi Svevišnjega" (r. 35). Sada, s križa, on ne samo da oprašta svojim krvnicima, već se obraća izravno Ocu

posređujući za njih.

Taj stav nalazi dirljivu "imitaciju" u izvješću o kamenovanju svetog Stjepana, prvomučenika. Stjepan se, naime, kada mu je život bio već pri kraju, "baci na koljena i povika iza glasa: 'Gospodine, ne uzmi im ovo za grijeh!' Kada to reče, usnu" (Dj 7, 60). Usporedba između Isusove molitve oproštenja i molitve prvomučenika je znakovita. Sveti Stjepan se obraća Uskrsnom Gospodinu i traži da njegovo ubojstvo – gestu koju je jasno nazvao "ovaj grijeh" - ne pripiše onima koji su ga kamenovali. Isus se na križu obraća Ocu i ne samo da traži oproštenje za one koji su ga raspeli, već također pruža tumačenje onoga što se događa. Prema njegovim riječima ljudi koji ga razapinju "ne znaju što čine" (Lk 23, 34). On naime navodi neznanje, "ne znaju", kao razlog molitve Ocu za oproštenje, jer to neznanje ostavlja otvorenim put prema obraćenju, kao što se to uostalom zorno vidi iz riječi kojima će satnik popratiti Isusovu smrt: "Zbilja, čovjek ovaj bijaše pravednik" (r. 47), bijaše Sin Božji. "Ostaje utjeha za sva vremena i za sve ljude činjenica da Gospodin, bilo u vezi onih koji doista nisu znali – a to su krvnici – bilo u vezi onih koji su znali a ipak su ga osudili, navodi neznanje kao razlog molitve za oproštenje – u tome vidi vrata koja nas mogu otvoriti prema obraćenju" (Isus iz Nazareta, II, 233).

Druga Isusova riječ na križu koju prenosi sveti Luka je riječ nade, to je odgovor na molitvu jednog od dvojice ljudi koji su raspeti s njim. Dobri razbojnik se pred Isusom povlači u svoju nutrinu i kaje se, svjestan da se nalazi pred Sinom Božjim, koji čini vidljivim lice samoga Boga, i moli ga: "Isuse, sjeti me se kada dođeš u kraljevstvo svoje" (r. 42). Gospodinov odgovor na tu molitvu uvelike nadilazi traženo; on naime kaže: "Zaista ti kažem: danas ćeš biti sa mnom u raju" (r. 43). Isus je svjestan da izravno ulazi u zajedništvo s Ocem i da ponovno otvara čovjeku put prema Božjem raju. Tako tim odgovorom daje čvrstu nadu da nas Božja dobrota može dotaknuti također u posljednjem času života a iskrena molitva, također nakon života u grijesima, susreće raširene ruke dobrog Oca koji čeka povratak sina. Ali zaustavimo se na posljednjim riječima umirućeg Isusa. Evanđelist pripovijeda: "Bijaše već oko šeste ure kad nastala tama po svoj zemlji - sve do ure devete, jer sunce pomrča, a hramska se zavjesa razdrije po sredini. I povika Isus iza glasa: 'Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!' To rekavši, izdahnu" (rr. 44-46). Taj se opis donekle razlikuje od onoga što donose Marko i Matej. Tri sata tame kod Marka nisu opisani, dok su kod Mateja povezane s nizom različitih apokaliptičkih događaja, kao što su potres, otvaranje grobova, mrtvi koji uskrisuju (usp. Mt 27,51-53). Kod Luke, ti sati tame imaju svoj uzrok u pomrčini sunca, ali u tome trenutku dolazi i do razdiranja hramske zavjese. Na taj način Lukino izvješće prikazuje dva, na neki način paralelna, znaka na nebu i u hramu. Nebo obavija tama, zemlja se trese, dok se u hramu, mjestu Božje prisutnosti, razdire zavjesa koja štiti svetište. Isusova je smrt opisana isključivo kao kozmički i liturgijski događaj; na poseban način, označava početak novog obreda, u jednom hramu kojeg nisu sagradili ljudi, jer je taj hram samo Tijelo Isusa umrlog i uskrslog, koji sabire sve narode i ujedinjuje ih u sakramentu svoga Tijela i svoje Krvi. Isusova molitva, u tome času trpljenja - "Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!" - je snažni krik krajnjeg i potpunog predanja Bogu. Ta molitva izražava punu Isusovu svijest da nije napušten. Početni zaziv- "Oče" - podsjeća na njegovu prvu izjavu kada je bio dvanaestogodišnji dječak. Tada je ostao tri dana u jeruzalemskom hramu, čiji je veo sada rasparan. A kada su mu roditelji očitovali svoju zabrinutost,

odgovorio je: "Zašto ste me tražili? Niste li znali da mi je biti u onome što je Oca mojega?" (Lk 2, 49). Ono što, od početka pa do samoga kraja, u potpunosti određuje Isusove osjećaje, njegovu riječ, njegovo djelovanje jest jedinstveni odnos s Ocem. I na križu on živi u punini, u ljubavi, taj sinovski odnos s Bogom, koji nadahnjuje njegovu molitvu.

Riječi koje je Isus izgovorio nakon zaziva "Oče" preuzimaju jedan izraz iz Psalma 31: "U tvoje ruke duh svoj predajem" (Ps 31, 6). Te riječi, međutim, nisu jednostavni citat, već prije zorno pokazuju čvrstu odluku: Isus se "predaje" Ocu u činu potpunog predanja. Te su riječi "povjerljiva" molitva, puna pouzdanja u Božju ljubav. Isusova molitva pred smrću je dramatična kao što je to za svakog čovjeka, ali, istodobno, prožeta onim dubokim spokojem koji se rađa iz pouzdanja u Oca i spremnosti potpuno se njemu predati. U Getsemaniju, kada je stupio u konačnu borbu i stao snažnije moliti jer samo što nije bio "predan ljudima u ruke" (Lk 9, 44), njegov znoj je postao "kao kaplje krvi koje su padale na zemlju" (Lk 22,44). Ali njegovo je srce potpuno poslušno Očevoj volji i zato ga je "anđeo s neba" došao tješiti (usp. Lk 22, 42-43). Sada pak, u posljednjim trenucima, Isus se obraća Ocu i tako stavlja do znanja koje su to stvarno ruke u koje on predaje sav svoj život. I prije nego će krenuti na put prema Jeruzalemu, Isus je uporno ponavljao učenicima: "Uzmite k srcu ove riječi: Sin Čovječji doista ima biti predan ljudima u ruke" (Lk 9, 44). Sada, kada ga život napušta, On je zapečatio u molitvi svoju posljednju odluku: Isus se dao predati "ljudima u ruke", ali su zapravo Očeve ruke te u koje on predaje svoj duh; tako je – kao što kaže evanđelist Ivan – sve dovršeno, najviši čin ljubavi je priveden kraju, do granice i izvan granice. Draga braćo i sestre, Isusove riječi na križu u posljednjima trenucima njegova zemaljskog života pružaju zahtjevne putokaze našoj molitvi, ali je otvaraju također mirnom pouzdanju i čvrstoj nadi. Isus, koji moli Oca da oprost onima koji ga razapinju, poziva nas na tešku gestu molitve također za one koji su nam učinili nešto nažao, koji su nam nanijeli štetu, da tako naučimo uvijek opraštati, kako bi Božje svjetlo uzmoglo prosvijetliti njihovo srce; poziva nas, naime, oživjeti, u svojoj molitvi, isti onaj stav milosrđa i ljubavi kojeg Bog ima prema nama: "otpusti nam duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima našim", govorimo svakoga dana u molitvi Oče naš. Istodobno, Isus, koji se u krajnjem času smrti potpuno predaje u ruke Boga Oca, ulijeva nam sigurnost da, ma koliko kušnje bile mučne, problemi teški a patnje bolne, nećemo nikada ispasti iz Božjih ruku, onih ruku koje su nas stvorile, koje nas podupiru i prate na našem životnom putu, jer su vođene beskrajnom i vjernom ljubavlju. Hvala!